

279776

REVISTA LITERARA

APARE O DATA PE SEPTAMANA

Director, **Th. M. Stoenescu**

ABONAMENTUL
 Pe un an, 20 lei
 Pe 6 luni, 10 lei
 Pe 3 luni, 5 lei

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
4, Strada Regală 4.— București.

ANUNCIURILE
 Linia pe pagina 16-a 20 b.
 Linia pe pagina 13-15 50 b.

MASINISTUL

— NUVELA LOCALIZATA —

— Fără îndoială, îmi zicea într'o zi prietenul de care voiș să vă vorbesc, trebuia să mă supui ; sfatul mi se dăduse la mătușe-mea, trebuia să mă supui. Nu puteam să-mi închipuesc că unchiul meu mă trăda, că și el intrase într'o conspirație care avea de scop să mă însoare, / se mă însoare, cu orî de braf.

Bunicu-meu avusese trei copii : pe tata, care era cel mai mare, pe mătușe-mea Săftica și pe unchiu-meu Iordache. Tata-meu murise, lăsându-mi o avere îndestul de mare ; mătușă-mea Săftica era mai bogată ca mine ; iar unchiu-meu Iordache rămăsese aproape golan, căci își păpase toată averea. Cu toate astea, era tot vesel, trăia tot bine. In toate serile juca cărți la Club, și, fiindcă era dintre jucătorii de frunte, căștiga mai tot-d'a-una.

Când nu câștiga, se împrumuta de la mine cu câte ceva. Din timp în timp, se împrumuta cu câte o sumă mai mare la mătușe-mea. Ea nu-l refuza nici o dată, dar profita tot-d'a-una de ocazie spre a-i impune să-i facă vre-o afacere, să-i ajute pe săracii ei, sau să încurajeze pe cutare sau cutare meseriaș. Am știut ast-fel, că sfatul ce-mi dăduse unchiu-meu ca să mă însoar, îi era inspirat de către mătușe-mea, și că această afacere faimoasă îi fusese plătită cu zece mii de lei.

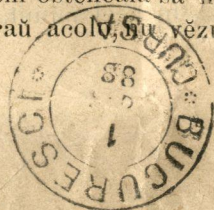
Dar, să ne întoarcem la sfat :

Sunt de atunci cinci sau șase ani ; la teatru era operă cu balet. Intre baletiste era una care se numea Victoria. Mă înnebuneam dupe ea, îmi pierdusem mințile, și, mătușă mea numai pentru că-mi aflase această patimă, se hotărîse să mă însoare.

Intr'o seară făcu un bal în onoarea mea.

La sfîrșit, dupe ce plecară toți invitații, mătușă-mea se dedu în vorbă despre d-ra Pepita Lundinescu : mă întrebă dacă îmi place.

Îi răspunsei că nici nu o băgasem bine în seamă și că nu-i puteam spune nici chiar dacă este bălană sau oacheșe, mică sau mare. Nu-mi dădusem osteneala să mă uit la nici una din frumusețile seratei ; printre toate femeile ce erau acolo, să văzu-

sem de cât pe una.—aceia care nu era între ele și ai căreia ochi mari și visători și al căreia suris magnetic, mă cheamă la dânsa, la teatru. A ! Eram fermecat, și cu toate astea, starea în care mă aflam nu-mi folosea nimic : nici o dată nu vorbisem aceleia pe care o iubeam. Ii trimiseseam scrisori și buchete : îmi primise florile. dar nu-mi răspunsese la scrisori. Este foarte ușor astăzi să pătrunzi în culisele teatrului : e destul să te înprietenești cu unul sau două actori. Aceasta m'ar fi ajutat pentru actrițele românești, dar de la operă nu cunoșteam pe nimeni și-mi era greu să fac cunoștința cui-va. Într-o asemenea stare, neștiind ce să fac spre a mă apropia de aceia pe care o adoram, îmi adusei aminte că aveam pe cine-va în familie, un bărbat care ar fi învins toate greutățile : unchiul Iordache, căruia nimic nu îi era cu neputință când era vorba de amor. Mă hotărîi să-îcer lui mijloacele ce-mi lipseau, și, într-o zi, dupe ce prânziram amândouă la tușica Săftica, îl luați pe ascuns de o parte : îi povestii necazul meu și îl rugați să-mi vie în ajutor. El consimți pe dată.

— Acum vre-o zece ani, îmi zise el, mi s'a întâmplat și mie așa ceva cu Tarsița de la Dacia. Ușieri dracului, nu mă lăsați de fel să intru în culise ; dar m'am încăpăținat și m'am hotărît să intru cu orice preț. M'am înbrăcat ca mașinist.

— Ce D-zeu, unchiule, ca mașinist ?

— Da, nepoate, în toate serile ; ba încă mașinist din aceia care nu fac nimic, sau mai bine din acele ajutoare care țin ciocanul și cuiele adevăratului mașinist : m'am înbrăcat ast-fel ca să nu mă poată recunoaște nimeni, și intrați în slujbă, la toate reprezentațiile, și, inchipuește-ți pe drăgălașa Tarsița stând, pe dupe tablouri, pe genuchii unui mașinist care îi săruta mânuțele și... și piciorușele.

Imi venea să săr de gâtul lui unchiu Iordache.

— Dacă e așa, mă fac și eu mașinist : mâine, mâine chiar voi intra în slujbă.

— Cum nepoate, de mâine chiar ?

— Da unchiule, de mâine.

Ne întoarserăm lângă mătușă-mea Săftica și unchiul se așază la taifas.

Mă priveați amândouă. Nu știu pentru ce îmi veni ideea că el îi destăinuia convorbirea ce avusesem împreună ; această idee, firește, îmi dispăru mai iute de cât venise, și cu toate acestea era adevărat, mă trădase. Am aflat aceasta dupe ce m'am însurat.

A doua zi, dupe cum mă sfătuisse unchiul Iordache, m'am dus la teatru ca ajutor de mașinist. Unul din camarazii mei mă chemă :

— Ei ! Cură-cască, p'aici, p'aici e drumul, ia apucă de tabloul ăla... ce 'mi umbli ca un tălălău ?

Apucați tabloul, îl ridicați din toate puterile, și dacă nu mi-ar fi venit alții în ajutor, aș fi spart capetele mai multor actori cu decorul ce-mi scăpase din mână. Mașinistul cel mare hotărî că nu sunt bun pentru greutăți, dar că aș putea, ca să mă aflu în treabă, să fac câte-ceva pe ici pe colea. Imi dedu să știu un maldăr de panglică.

— Baletistele o să treacă pe aci, îmi zise el, vei da fie-căreia câte o panglică.

Inchipuți-vă fericirea mea ! Ea avea să trea ă pe lângă mine... nu doar că aș fi avut timpul să îi spun prea multe, dar tot îi aș fi îngănat un cuvânt, două, îi aș fi aruncat o privire, era destul pentru un început. Rolul meu începu : fie-căreia baletiste câte-o panglică. De-o dată inima mea începu să bată ; văzusem pe Victoria. Se apropia rëndul ei : zece din baletiste trecuseră înainte ; mai rămânea una, ș'apoî ea....

În acel minut, simți o lovitură în coaste care mă asvirli cât colo. Tovarășul meu

mașinist, fiind izbit d'un decor, căzuse peste mine. El îmi ajută să mă ridic, și îmi ceru iertare. Îmi reluaî panglicile. Dar era prea târziu... Victoria luase o panglică și intrase în scenă. Prilegiul era pierdut, baletul era să înceapă; trebuia să aștept între actul următor.

Orchestra începu. Toți tăcurăm. Neștiind ce să fac, mă virii într'un colț. Tovarășului meu i se făcu milă de mine, îmi ceru încă o dată iertare pentru că mă lo-vise și se întinse la vorbă :

— Cum te cheamă ? mă întrebă el.

— Alexandru...

— Și mai cum ?

— Dunăreanu.

— Ce fac părinții tăi ?

— Aă murit.

— Da ce făceau mai 'nainte ?

Improvizai o poveste, dar simțind că mă încurc, întorseî vorba asupra teatrului și î zisei că e mare onoare pentru cine-va, să fie mașinist la teatru.

— Pentru ce ? mă întrebă el.

— Când se află cine-va în mijlocul atâtor actrițe frumoase, și mai ales printre aceste baletiste...

— E aș! îmi zise el; dacă ar fi una măcar mai curățică !

— Ce zici de-aceia de colo, cu ochii mari visători și cu surisul pe buze ?

— Victoria ?

— Da.

— Ți-ai găsit ! E cea mai parșivă din toate și-apoi nu e nimic de capul ei !

Vorbele lui mă indignară, de'mi venea să'l cârpesc; când regisorul trecu pe lângă noi.

— Cine e neghiobul ăsta ? strigă el uitându-se la mine.

— Mașinist, respunsei eu.

— Afară ! Dați afară pe gugumanul ăsta !

Era să mă indignez din nou, dar n'avuseî timp, căci mă deteră afară pe brânci, până 'n piața teatrului.

A doua zi seară mă duseî la spectacol, eram îmbrăcat în haine negre. La intrare mă întâlnii cu tovarășul meu mașinist :

— Cum se vede, când n'ai slujbă te îmbraci ca coconașii...

Și zicând acestea fugi, rizând.

Mă așezai în stalul meu; cortina se ridică și Victoria apăru. O privii cu ochii liberi, apoi cu binoclul, și simții că n'o mai iubesc, că n'o mai iubesc de fel. Vorbele mașinistului o prăpădiseră. I-aș fi iertat toate destrăbălările, dar nu puteam să î iert să nu fie nimic de capul ei...

Mătușa-mea Săftica, făcu o a doua serată în onoarea mea. Dupe ce plecă toată lumea, mă întrebă dacă îmi plăcea d-ra Pepita Lundinescu; respunsei că d-ra Pepita e un ânger. Două luni dupe aceia o luai de soție, iar astă-zi sunt cel mai fericit și cel mai amoretat dintre bărbați.

Câte-va zile dupe căsătorie, mătușa-mea ne pofți la masă. Vezuî un servitor pe care nu'l cunoșteam... Uite-te bine la el, îmi zise mătușa-mea. Il privii bine; era tovarășul meu mașinist, și tovarășul meu mașinist nu era altul de cât un fost servi-

tor al unchiului Iordache. Impelițatul îmi ceru a treia oară iertare pentru că mă lo-
vise și'mi mărturisî că tot ce'mî spusese despre Victoria era adevărată calomnie.

— Imî pare foarte bine, ũ răspunsei e ; dar pentru ce ai făcut ast-fel?

— E  l'am inv țat, intrerupse unchiul Iordache.

Atunci am văzut că unchișorul me  cunoștea bine nu numai pe femei, — dar era
in stare să cunoască și pe bărbați.

Nocturna.

PRICEP

Ce te uiți așa la mine? Nu 'nțelegi c'a ta privire
Toată firea'mî r svr tește prin fioru-ı de iubire?
Pentru ce m'atingi cu m na-ți cea frumoasă? Nu'nțelegi
Că ea 'ntoarce dupe voie cheia vieții m le 'ntregi?
Pentru ce'mi z mbești, iubito, cu aș  prietenie?
O! mă faci să uit că'n lume poate fi și dușmănie!
Pentru ce te-apropii ast-fel? Nu 'nțelegi că'nebunese
Să mă știu că sunt alături de ceva dumneze'esc?
Pentru ce apropii buza-ți de a mea, tremurătoare?
De ce 'm-dai s rutu-acesta plin d-a dragostii v lvoare?
Pentru ce te-atingi de mine?... Peste buzunar ai dat?
A! Pricep acuma toate, le pricep, dar .. n'am schimbat.

Gheorghe Adamescu.

EROI

Lumea, proastă sa  zmintit ,
D  poreclă de eroi
Ca o fal  zăpăcită,
La tot felul de strigoı.

Strigoı, care la porunc 
Varsă s ngele străin
F r' a'și da o sf nt  muncă
De a eugeta pușin.

Vai! Ei sunt ființe brute
Și s'aseamănă curat

Cu z voii ce-ı asmute
Acel care ı-a dresat.!

Ero  e acel ce trece
Peste-orı-ce prejudecăți
Și'narmat cu s nge rece
Curm -a lunei str mb t ți.

Ero  e cel ce'și zdrobește
Viața lui, de chin izvor,
Dar, ce lunei hărăzește
Un sarcastic creator.

Nicolae Țincu.

RISUL

Imi place zimbetul curat
Al pruncului nevinovat
Ce doarme 'n leagan si viseaza;
Caci nu e zimbet mai sublim
Ca-acel prin care nu simtim
Durerile cat valoreaza.

Imi place zimbetul bizar
Al fetei mari,—cand ii resar
La piept comorile rotunde;
Caci nu e farmec mai ceresc
Ca'ntaiul zimbet fecioresc
Prin care dragostea patrunde.

Imi place zimbetul suav
Al tinerei femei, cand sclav
Ar vrea in brate se te tie;
Caci, in delirul voluptos,
Nimic nu e mai delicios
Ca proza dupe poezie!

Imi place risul infernal
Al mascalor de carnaval,
Cand se arunca 'n desfrânare,
Caci, pentru cel nenorocit
Nu e prilej mai nemerit
Sa dea durerilor uitare.

Imi place risul cat de mult
Or unde 'l ved saŭ il ascult...
Al Morŭei rinjet ensemi place
Si mult mai scump il preŭesc,
Caci toate'n el se contopesc
Si singur fericit te face.

Th. M. Stoenescu.

PROGRES

— dupe Sieger —

*Poetul altă dată, stăpân pe-a lui simțire,
Jura cum că iubirea etern îl va 'ncălzi;
Dar, ô progres! când astăzi el cântă-a sa iubire,
Jurând eternitatea, rimează cu o zi!*

G. Boteanu.

PACAT

*Dacă este, precum zice legea noastră creștinească,
Omul și prin cugetare de păcat să se ferească,
Atunci, iartă-mă o! Doamne! 'mă-este cugetul pătat:
Când îl ved se naște 'n mine dor de cel d'întâiu păcat!*

Anna Ciupagia.

POESIA POPULARA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

GRIJANIA ȚIGANCEI

Țiganca se'nbolnăvise;
Iar bărbatul ei trimise
Pe dănciucul speriat
La părintele din sat:
— Mergi, pe preotul de chiamă
Să grijască pe-a ta mamă;
Că și eu i-oi oțeli
Vr'o secure într'o zi!
Danciul, ca în zbor, se duse,
Și-ajungând la popă, spuse:
— Haï, părinte, te grăbește
Pe muica dă oțelește,
Că ți-o oțeli și tata
Vr'o secure fără plata!

Ioan Encescu.

TRANDAFIRUL SI MARACINELE

— LEGENDA —

Era o dată o grădină . puțin ne pasă în ce loc.—Lumea e plină de grădină.

Acolo creștea florii de toate culorile și cu tot felul de mirosuri; și oricare le era parfumul, ori sub ce culoare se arătau, grădinarul le îngrijea pe toate la un fel.

El planta fie ce arbust sălbatic la un loc cuvenit, iubea și uda fie ce lăstar cu aceeași nepărtinire, îngrijea fie ce boboc cu aceeași dragoste; și cu toate acestea florile, dezvoltându-se, se deosebneau din ce în ce prin culoare și parfum.

Fie-care avea câte-ceva ce-i ședea bine, câte o calitate particulară, câte o frumusețe. Fie-care avea câte un merit.

Una prin foile ei; alta prin tulpină; una prin culoare, alta prin miros; unele printr'o coroană strălucitoare, altele prin fructele lor, se întreceau între ele.

Dar când se dădea voie să intre ori cine în grădină, aceia care se plimbau, se întorceau tot împrejurul trandafirului,—ceia ce florile celelalte nu puteau să priceapă. Căci, «toate suntem flori», repetau ele într'un glas. «Și trandafirul e tot floare ca noi și îl cunoaștem noi cine este».

Așa,—cinstea ce se dădea trandafirului deșteptă și marea mirare a unui măracine, care din întâmplare crescuse lângă dânsul. «Trandafirul și eu, zicea el, am trăit împreună, de chiar când semințele ne-au fost puse în pământ; și, mărturisesc,—n'am putut încă să descoper ce are el, de atrage privirea oamenilor. Cu toate astea, la primă-vara viitoare, voi afla secretul trandafirului».

Măracinele nu pricepea frumusețea trandafirului: «Trebue să fie ceva în felul lui de-a crește,—cugeta el;—il voi spiona și voi face ca dânsul.»

Ast-fel, măracinele, cum se imprimăvara, începu să spioneze, și văzu că trandafirul era acoperit cu ghimpă. «O! o!! zise el, ghimpă erau cu pricina! Dar il voi întrece, și vor vedea oamenii.. ce știu eu.»

Atunci, oprind circulația naturală a sevei lui în câte-va dimineți de Maiu, măracinele, dorind să fie și el admirat, scoase ghimpă, ca să fie la fel cu trandafirul.

Cu toate astea, oamenii il ocoleau, și admira trandafirul ca și mai înainte. «Oameni bun, striga el, ghimpă mei sunt mai înțepători ca aceia ai bobocilor de trandafir. Veniți de vedeți!»

Dar nimeni nu asculta strigătele măracinelui și nu i arunca nici măcar

o privire. Atunci măracinele cătă să atragă pe trecători agățându-se de hainele lor.

Această încercare reuși, în adevăr, prea bine. Căci mulțimea văzând în fine măracinele, strigă: «Grădinar, scapă-ne de planta asta, care ne rupe hainele!»

Și grădinarul ascultând plângerea: «Nici o dată, zise el, n'am fost mai îndârjit pe o buriană așa de netrebnică!» și scoase cuțitul din cingătoare. Și de o dată, pe jumătate mort, cu antenele smulse, bietul măracine fu aruncat peste zaplazul grădinei și lăsat în voia soartei cu ghimpii lui cu tot.

Măracinele atunci clătină capul cu mahnire: «Ce o fi însemnând și asta? zise el, să mor și să nu pot ști ce deosebire e între trandafir și mine! Am înțeles numai atâta: ceia ce găsesc oamenii rău la un măracine, îl găsesc bun și frumos la un trandafir.»

Apoi, măracinele se târi până într'o pădure, și acolo a rămas și până în ziua de astăzi.

Lord Litton.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Era cam zglobie Lila, și tocmai de aceia o iubiam mai mult.

Îmi plăcea grozav s'o văz sărind de colo până colo, ușurică ca o pană, să-î privesc mijlocul ei subțirel, ochii săi d'un negru zmolit, și să mă joc cu scărionții părului său galben și mătăsos.

Nu ne cunoșteam de multă vreme, dar par'că am fi trăit veacuri împreună; așa de ne obicinuiserăm unul cu altul.

Îi aflasem pe deplin toate gusturile, îi știam mai toate necazurile și numai eu îi înțelegeam vorbele mai bine de cât orî-cine.

Nu apucam să intru pe ușe—și dacă era singură—făcea fel de fel de nebunii, aștepta până ședeam pe scaun și sărea de gâtu-mi încolăcindu-l cu subțirelele ei brațe, și sărutându-mă de nenumărate ori.

Îmi spunea o mulțime de glume, îmi repeta de nenumărate ori că mă iubește și îmi spunea din fir până în ață ce-a făcut în ziua aceia.

Câte o dată îmi scotocea prin buzunare, mă jumulea, încerca apoi să-mi așeze părul și rîdea c'un răs așa de copilăresc, că mă fermeca pe deplin.

Intr'o zi, o găsiu cu desevêșire tristă și când mă văzu, izbucni în lacrimi.

Rămăsei surprins. Încecai s'o liniștesc, o rugai să-mi esplice pricina durerii sale, și Lila—cu un glas întrerupt de suspine, îmi spuse că în seara aceia se va despărți de mine, pentru tot-d'a-una.

Întrebai pe părinții săi, și dênșii îmi spuseră că dintr'o oare care cauză, vor părăsi Bucureștiul, pentru multă vreme, sau poate pentru tot-d'a-una.

Această știre mă întristă, și p'aci, p'aci era să încep a plânge d'impreună cu Lila. Cât am suferit în seara aceea!...

Au trecut mulți ani d'atuncea, și d'abia zilele trecute, primii o scrisoare de la Lila, în care-mi spune între altele :

«Vai, cum trec anii, cum se scurg de lesne și câte nu se schimbă cu trecerea lor...

Ți-aduci aminte de iubirea noastră din vremile *d'atunci*?

Eram numai de... șase ani, astă-zi am o fiică de vârsta aceea.

Iți trimit fotografia mea și a ei, nu știu dacă mă vei recunoaște în fotografia mea, dar de sigur mă vei vedea, cum eram atunci, în fotografia fiicei mele.»

N. D. Georgian.

UNA-ALTA

O doamnă zicea bărbatului său, căruia îi plăcea foarte mult să citească :

— Ași vrea să fiu o carte, ca să mă ai tot-d'a-una lângă tine.

— Ași vrea și eu, răspuse el, numai dacă ai fi un calendar, ca să te pot schimba în toți anii!

*

Un președinte de tribunal, foarte borțos, care se speriasă de atâtea divorțuri ce avea de judecat, zise într'o zi unei tinere perechi care se prezentase la bară într'un proces de divorț :

— Dragii mei, vedeți cât sunt de gros; ei bine, nevasta-mea e încă o dată cât mine. Cu toate astea, când suntem d'aceiași părere încăpem grozav de bine într'un pat; dar, când ne certăm, toată casa nu ne mai încapă.

*

O tinerică se spovedea unui preot. Ii spuse așa de multe păcate, că prea sfântul dori să știe cine era.

— Cum te cheamă? o întrebă el.

— Părinte, îi răspuse tinerica, numele meu nu este un păcat.

*

Un poet cerea avisul unui critic asupra unui distih :

— Frumos, răspuse acesta,—numai e prea lung.

*

Un prozator iutrea într'o zi pe același critic, cum i se părea o nuvelă ce scrisese de curând :

— Ești un boț, răspuse el, căci îți rumegi bine ideile.

*

Un lăudăros, se întorcea de la un duel ce avusese cu un rival al său.

Prietenii îl întâmpinară.

— Ei, ai scăpat teafăr! Dar adversarul?

— Vai! Dacă n'am fi fost amândoi buni trăgaci, am fi murit pe loc și unul și altul.

— Cum...

— Ne-am ochit așa de bine, că glonțul meu a intrat în pistolul lui, și glonțul lui în pistolul meu.

*

Un țigan, pierzându-și iapa la târg, dădu zvon prin toată omenirea de acolo, că dacă nu i se va aduce *Bălana*, va fi silit să facă ceia ce-a făcut tătănă-seu într'o asemennă împrejurare. Un alt țigan, care-i furase iapa, auzind această amenințare și neștiind ce grozăvie făcuse tatăl păgubașului, îi fu frică și se grăbi de-î trimise dobitoacul.

— A fost cu minte hoțomanul! strigă cioroiu, că zău, cât p'aci era să fac ca tetea!...

— Și ce-a făcut tat-tu, măi țigane? îl întrebară căi-va românii...

— Iaca, a luat șeaua în spinare și s'a întors pe jos acasă!

*

Un copil mănăcicios, dupe ce se inbuibase la masă cu de toate, inceptu să plângă. Conmeseni îl întrebară:

— De ce plângi, drăguțule?

— Nu măi pot să mănânc!

— Atunci, bagă ceva în buzunar, să mănânci măi târziu.

— Nu măi incape nici în buzunare, răspuse el tot plângând.

*

Oamenii puternici nu pot să sufere pe literați: ei se tem de dênșii ca tâlharii de cătușe.

Zetta.

MIRON COSTIN

SCHIȚA

asupra timpului, vieții și operilor sale

SCRIERILE LUI MIRON COSTIN

Scrierile lui Miron Costin nu ni-aũ rămas tipărite, încă nici în manuscrise originale măcar. Pentru prima dată o parte din ele s'aũ publicat de d. Cogălniceanu în «Letopisețele Moldovii.» Acum de curând Academia românească a întreprins, sub îngrijirea d-lui Urechiă, publicarea operilor complete ale acestui mare bărbat și lucrarea e aproape terminată.

Operile acestea se cunosc dupe codici deosebite, cari sunt diferite copii și uneori diferite variante ale lor. Codicile ce se știu azi sunt într'un număr destul de însemnat. Anume: Academia are două-zeci și trei codice de acestea; la biblioteca din Iași se găsesc trei; la muzeul din București patru; iar la particulari, prin țară, două. Afară de acestea se află un codice la Brașov; cinci codice la Oradea mare; la Pesta se găsește unul întreg și un fragment; la Paris sunt două codice pe grecește și la Viena este unu.

D. Cogălniceanu, în publicațiunile d-sale, n'a avut în vedere de cât *noo* cronice.

E lucru curios că de la Miron Costin nu avem nici un autograf, ci tot isvoade particulare. Aceasta se esplică saũ prin faptul că Tudose Dubău, fost coleg de divan și prieten cu Miron, a pus mâna pe ele cu gând să se folosească în lucrarea-i istorică

pe care a alcătuit-o mai târziu; sau că fiul cronicarului, Niculae Costin, a ascuns toate manuscrisele de la tatăl său de teamă să nu aibă și el aceeași soartă ca dânsul în sprijinul acestei din urmă păreri vine și împrejurarea că chiar el, Niculae, a dai, scrierile la lumină foarte târziu, dupe cum se dovedește prin aceea că Niculae, prieten bun cu dânsul, nu cunoștea, când scria opera sa, nu cunoștea ce lucrase Niculae Costin.

Miron Costin a compus și proză și versuri.

Cele mai de frunte lucrări în proză sunt:

- 1) Carte despre primul descălecat al Moldovii;
- 2) Leatopiseșul Moldovii;
- 3) Istoria crăiei Ungurești.

Dintre cele în versuri mai de căpetenie sunt:

- 1) Un poem, în limba polonă, despre origina și începutul Moldovenilor;
- 2) Viața lumii.

Afară de acestea, mai are o sumă de lucrări în proză și în versuri însă de o însemnătate secundară.

Vom cerceta mai de aproape pe fie-care.

G. Adamescu.

POETII FRANCESI

DIN SECOLUL AL XIX-LEA

L O U I S B O U I L H E T

1822—1869

Louis Hyacinthe Bouilhet, s'a născut în Cany, la 27 Maiu 1822. Tatăl său, șef al ambulanțelor în campania din 1812, trecu Bérésina înnot, ducând pe cap casa regimentului, și muri încă ténér din cauza rănilor ce căpătase în răsboi.

Acest detaliu biografic este dat de Gustav Flaubert. Prietenia ce legă până în ultimele zile pe eminentul prozator de admiratul poet, fu ca o mare cinste pentru amândouă.

Louis Bouilhet s'a ridicat prin *Meloenis*, publicată în *Revue de Paris*. Mai târziu, prin *Les Fossiles*, se afirmă ca unul din cei mai apreciați poeți ai timpului.

Printre operele sale de căpetenie mai sunt, *Festons*, *Astragales* și *Dernieres Chansons*.

Afară de poezii, Louis Bouilhet a făcut și câte-va piese de teatru, ce au fost reprezentate cu succes, ca Madame de Montmorancy, Hélène Peyron, etc.

Scrierile lui au fost editate de A. Lemerre.

*

MAXIME DU CAMP

1822

Maxime Du Camp, cum eși din școală, plecă să călătorească în orient, ca o pasere, care când face aripi zboară către lumină. De acolo el se întoarce cu impresiuni neperitoare.

Călător, publicist, romanțier, poet, *Maxime Du Camp*, a dat ca prozator *Souvenirs et Paysages d'Orient* (1848), *Mémoires d'un Suicide* (1853), *Paris, ses organes, ses fonctions et sa vie* (1874), *Les Convulsions de Paris* (1879), și *Souvenir littéraires* (1883).

Ca critic de arte, a publicat mai multe articole și o Călătorie în Olanda.

Ca poet, i se datoresc două volume: *Chants modernes* (1855) și *Convictions* (1858).

Maxime Du Camp a fost ales membru al Academiei Franceze în 1880. Scrierile lui s'au publicat de Hachette.

*

THEODORE DE BANVILLE

1823

Theodor de Banville s'a născut la Moulins. Inzestrat prea de timpuriu cu un talenț extraordinar, el publică la vârsta de 18 ani prima culegere de versuri, *Les Cariatides* (1841). Lucrările lui poetice sunt de multă însemnătate: *Les Stalactites* (1846), *Odelettes* (1846), *Odes funambulesques* (1857), *Les Exilés* (1866), *Idylles prussiennes* (1871), *Les Princesses* (1874). Afară de acestea a scris mai multe comedii, ca *Le Beau Léandre* (1856), *Diane au bois* (1863), *Gringoire* (1866), *Deidamia* (1876), *Socrate et sa femme* (1886). Mai are apoi două frumoase poeme dramatice, ce nu s'au jucat pe scenă *Riquet à la Houpe* (1884) și *Forgeron* (1887).

Operile lui sunt editate de A. Lemerre.

BIBLIOGRAFIE

Contribuțiuni la studiul Delirului Multiplu în maladiile mintale, este titlul tezei pentru doctorat în medicină, susținută de d-nul *Theodor Demetrescu* (din Brăila), înaintea Juriului Facultății noastre.

Dupe cât știm, noul doctor, a fost unul dintre studenții distinși, și i se poate prezice frumos viitor în cariera sa.

Un alt student mult iubit și considerat atât de profesori cât și de colegi, — d-nul *Al. A. Obreja*, a susținut, la aceeași Facultate, teza sa despre **Centri Cerebro Corticali, anume motori și visuali**.

Reușita ambilor doctori, era deja asigurată prin probele ce-aū dat în cursul anilor de studiu.

Le urām succes în spinoasa carieră ce și-aū ales.

*

Aū măi apărut :

Intre Duoī, comedie într'un act în versuri, localizată, dupe Alfred de Musset, de d-nul Traian Demetrescu, în editura Tipografiei R. și I. Samitca din Craiova.

*

Despre însemnătatea și necesitatea Studiilor Economice,—conferință ținută la Atheneul din Bârlad, de d-nul Ioan M. Kostaki Epureanu.

*

Josephin Péladan, conferință a d-lui *Jules Brun,*—tipărită într'o ediție lucsoasă pe hârtie velină, numai în 200 exemplare.

*

Buletinul Societăței de Medici și Naturaliști, revistă lunară, ce apare în Iași sub direcțiunea d-lui doctor Eugen Rizu. Numărul 3 (1888), apărut zilele acestea, este cu deosebite interesant pentru oamenii de știință.

CIOCOI VECHI SI NUOI

SAU

CE NASCE DIN PICICA SOARECI MANANCA

ROMANȚ ORIGINAL

de NICOLAE M. PHILIMON

(Urmare)

Un fier pătrunzător se auzi prin pădure. Sosia căpitanul.

Satârghi-Bașa, cum îl văzu, îl întrebă de sănătate și îi porunci să le pregătească de ospăț, căci erau prăpădiți de foame.

Căpitanul făcu toate bune.

Nu trecu mult și se auzi un tunet ca al unei bombe ce ese dintr'un tun. Păturică făcu o mișcare repede și convulsivă : iar șeful tâlharilor, văzându-l speriat îi zise zîmbind :

— «Ce, Coccoane, te-ai speriat?»

— «Ba nu, dar... ia spune-mi de unde vine acest sunet?»

— «Acest sunet va să zică, Coccoane, c'a venit timpul să vă puneți la masă.»

— «Nu înțeleg nimica.»

— «Privește!—îi zise, arătându-i două tâlhari ce scosese un miel din mormântul de flacări, și îl udaū cu un fel de salță compusă din vin amestecat cu usturoiū pisat și cu sare.—Pocnetul care te-a speriat, venea de la acest miel.»

— «Și de ce a pocnit mielul, frățioare?»

— «Fiind că s'a fript de ajuns.»

— «Dar ce mai fac acei două voinicăi cu dânsul?»

— «El stropesc cu vin și-l înfășură în pânză, ca să nu-î iasă mirosul cel frumos.»

Conversațiunea lor fu întreruptă de alte pocnete ce urmau unul după altul. Tâlharul aruncă un ochiul cercetător împrejurul său, apoi strigă :

— «Gata, băeți?»

— «Gata, căpitane.»

— «Poftiți la masă, boiări!—zise căpitanul lui Păturică și lui Satirgi-bașa.

Ei făcură un semn de primire, și înaintară către masă.

Căpitanul cheamă pe ajutorul său, și-î șopti câte-va cuvinte, iar după aceea, se puse la masă, și după ce rupse mielul cu mâinele, în mici bucăți, și puse plosca pe masă, el zise :

— «Ospătați, boiări domnia-voastră, și iertați-ne dacă n'am putut să vă slujim mai bine.»

Oaspeții tâlharului puseră mâna pe câte o bucată de miel, și începură a mânca cu o poftă nedescriptibilă, adăogând din timp în timp câte o căpățină de ceapă saună usturoiului verde, și bând vin de Cernătești.

— «Ei! boiări, cum vi se pare friptura noastră?»—întrebă tâlharul.

— «De minune, căpitane; dar ia spune-mi cum se numește felul acesta de friptură?»

— «Miel năbușit, boiări domnia-voastră; miel fript hoțește.»

— «Să trăiască întru mulți ani născocitorul mielului năbușit!» respunseră de o dată Păturică și Satirgi-bașa, cu gurile pline de delicioasa friptură.

După felul acesta de bucate, se puse pe masă, unt proaspăt cu mămăligă și ouă coapte. Oaspeții noștri mănăcară și dintr-acestea cu mare poftă, apoi se sculară de la masă, și după ce mulțumiră căpitanului, încălecară și-și urmară drumul înainte.

Moșia Răsucita, punctul principal al călătoriei lui Păturică, era trei poști departe de București, și el nu făcuse nici drumul jumătate; temându-se dar ca să nu-l apuce noaptea în pădure, grăbi mult călătoria, și ajunse în sat pe la sfințitul soarelui.

Pe dată ce se așeză în casele boiărești, trimise pe isprăvnicul să chieме satul ca să cerceteze despre asupririle ce cearcă din partea arendașului.

A doua zi, pe la revărsatul zorilor, curtea caselor boiărești era plină de sătenii de toată vârsta; unii țineau în mâini, puie de găină; alții câte o strachină cu ouă sau câte o oală cu unt. Toți aceștia venise să reclame în contra arendașului, și nu așteptau de cât scularea lui Păturică.

Nu trecu mult timp, și ciocoiul se arătă mulțimei îmbrăcat în haine arnăuțești muiate în fir, și cu un aer măreț. El se așeză pe un scaun, ceru cafea și ciubuc, iar după ce-și făcu *tabietul*, aruncă o privire severă și observatoare asupra țeranilor, apoi zise cu un accent plin de îngâmfare:—«Creștinii buni! Măria Sa Postelnicul Andronake Tuzluc, stăpânul nostru al tuturilor, m'a trimis aci ca să ascult plângerile voastre și să vă dau dreptate, de veți avea: spune-ți dar toate păsurile voastre fără cea mai mică temere. Iată că vă ascult.»

Țeranii deteră mai întâiu plocoanele în mâna idiciilor; apoi, după ce se scărpinară în cap și frământară căciulele în mâini cât-va timp, începură a se jelui care de care mai mult, și toți de o dată, în chipul următor :

«Să tăești, Coconașule! bine că te-a adus Dumnezeu la noi, să vezi și să crezi urgia în care am căzut: ne-a sărăcit Cocoane, hoțul, de grec; ne-a lăsat în sapă

dè lemn.—Mie'mi a luat boii și vaca, sărac de maica mea! pentru un iuzluc de șapte-zeci de parale.—Pe mine m'a împrumutat cu două banițe de mălaiu, și sunt trei ani de când tot i le plătesc, păcătosul de mine, și când gândeam că am scăpat de dînsul, m'am pomenit că'mi desjuga boii de la plug, și mi-î vinde de m'a lăsat sărac lipit.—Mie'mi a necinstit fata cu sila, bătând-o până și-a eșit din minți. — Pe mine m'a înjugat la carul cu lemne ca p'o vită, Coconașule.—Pe mine m'a spânzurat cu capul în jos, și mi-a dat fum de ardei, și nu m'a lăsat până nu 'i-am dat răvaș că'i sunt dator trei-zeci de lei.—Mare năpastia a căzut pe capul nostru, Coconașule!...—strigară mai mulți de o dată,—o să ne ducem în lume, căci Dumnezeu a iuat dreptatea dupe pămînt; arendașul ne jăfuește, zapciul ne jupoaiă de piei; gazda de județ și ispravnicii ne ung cu miere și ne leagă de copaci de ne mănăncă muștele și țânțarii!...»

— «Dar bine, bunî creștinî! de ce n'ați venit să-mi spuneți mie toate acestea?» — răspuse Dinu cu aer de compătimire.

— «N'am îndrăsnit, Coconașule. O dată 'n viața noastră, am băgat jălbă la Măria Să, și în loc să ne facă dreptate, ne-am pomenit cu o ceată de arnăuți, care ne au rupt oasele. Nu știm ce o să ne facem; o să trecem în țara turcească; incailea să ne omoare păgânii, de cât creștinii, cari se închină tot la o cruce cu noi.»

În această mulțime de jăluitori, erau vre o patru țerani, cari se băteau cu pumnii în pept, își zmulgeau părul din cap, și sărutau fruntea imineilor lui Păturică. Acești jăluitori exagerați aveau niște fisionomii de adevărați hoțomanî. Dinul îi observă și tăcu; iar dupe ce congediă gloata de sătenî, cu făgăduieli, mincinoase, făcu un semn ispravnicelului.

Ispravnicelul se apropie de dînsul, ținând căciula în mîini.

— «Să-mi aduci mai pe urmă p'acei patru jăluitori cari se văietau mai tare, auzitu-m'aî?»

— «Am auzit, Cocoane.»

— «Du-te acum de chiamă pe arendaș.»

— «Să trăești, Cocoane! este dus la târg.»

— «Și când vine îndărăt?»

— «Pe la chindii 1), Cocoane.»

— «Bine.»

Câte-va ore în urma scenelor de mai sus, Păturică ședea pe sofa cu picioarele încrucișate ca un osmanliu, și fuma dintr'un ciubuc, dulcea și parfumată plantă arabică numită *gebel* 2), avînd dinaintea sa pe cei patru țerani jăluitori.

Dupe ce lăsa să iasă din peptul său, un nuor gros de fum, ce se înălța către tavanul camerei, formînd o mulțime de grupe bizare, el privi cu atențiune pe țerani, și le zise:

— «Ei bine, băieți; acum suntem singuri; Dumnezeu stă de față; ia spuneți-mi, de când a venit acest arendaș pe moșiă, cum merg pădurile, hanul, morile, cărciumile? Sunt în stare bună, sau nu?»

— «S'a făcut mare fireseală 3), Cocoane; pădurea cea mare cu copacii ca butea

1) Prin chindii, țeraniî înțeleg apunerea soarelui.

2) Tutun de Arabia obicinuit foarte mult pe timpii aceia pentru miro-ul lui plăcut.

3) Răsipă, pagubă.

de groși, a vândut'o și a ars'o la facere de rachiū; iar acum a rămas numai o opritură în care nu găsești de cât par și nuiele. Hanul s'a dărâmat de tot, și plouă într'ansul; cărciumile asemenea. Din heleșteu scoate pe fie-care săptămână câte un car de pește, și-l trimite la târg la Ploești.»

— «Sunt adevărate toate acestea?»

— «Uite, Coccoane, cum te vîz și cum mă vezi.»

Ciocoiul chiamă un idicliū și porunci să-î gătească calul; apoi încălecând, luă cu sine pe țeranī, împreună cu isprăvnicelul și duoī slujitorī, și plecă să facă cercetare. Se duse mai întâiū la han și'l găsi tot asemenea; apoi intră în pădure și gă-sind-o în adevăr cu totul stricată, se întoarse a casă și făcu foaiă de ispașă, iscălită de preoți și de fruntașii satului.

Pe când se petreceau acestea în casa boiărească, arendașul se întorsese de la târg și se informase despre aspra cercetare făcută în lipsă-ī; el era coprins de frică, căci toate abuzurile despre care vorbirăm erau în adevăr, sēvēșite de dēnsul.

Așteptă dar până ce rămase Păturică singur; apoi intră în odaia, și printr'un compliment demn de un pașă cu trei *tuiuri*, felicită pe ciocoiū de bună venire.

Ciocoiul il primi cu un aer foarte sever și, fără să-l poftască să șează sau să-ī răspundă la compliment, îi zise:

— «Bune sunt astea, Kyr Christodore? (acesta era numele arendașului). Ast-fel îți păzești domnia-ta legăturile zapisului de arenduire?»

— «Da ce am greșit, Coccoane Dinule, de tē-ai supărat pe mine?»

— «Mă mai întrebī încă ce ai greșit? Privește.»

Arendașul citi foile de ispașă și se spăimântă de mărimea sumelor ce vîzu într'in-sele.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(Va urma)

ABONATIILOR NOSTRI

Cu risicul de-a surprinde pe o parte din abonați „Revistei Literare“, ne-am hotărît a o scoate de aci înainte în fie-care săptămână.

Intre cauzele acestei transformări este și aceea, că mulți din abonați ne-au exprimat dorința a le servi la int rvale mai scurte această publicațiune, așa că, am fost de acord nu numai a-ī fixa aparițiunea o dată pe săptămână; dar de a-ī mări și formatul, spre a conține mai multă materie, de cât ar fi încăput într'o coală din numerile fostului format.

Dacă schimbarea a două formate într'un a-elasi an, ar contraria pe unii domni abonați care ar voi să-și întrunească colecțiunea, — n'ar avea de cât să și-o lege în două părți, formând seria pe întregul an; iar în schimb vor avea nu numai o colecțiune mai voluminoasă cu un format mai practic pentru o revistă, dar vor găsi într'êna materie mai multă și mai variată.

Afară de acestea, „Revista Literară“ va apare în două edițiuni: una pe hârtie bună pentru abonați, și alta pe hârtie ordinară destinată a se vinde cu numărul.

Administrațiunea.